

Savjetovanje o Nacrtu Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
Centar za mirovne studije		<p>Pozdravljamo donošenje Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2016. – 2021., kao i pripadajućeg Akcijskog plana za razdoblje od 2016. do 2018. godine. Smatramo kako ovakav plan na dobar način slijedi logiku intervencije, odnosno da navedeni ciljevi te predložene mjere na adekvatan način odgovaraju na probleme koji su detektirani prethodnom analizom relevantnih istraživanja, izvješća itd. Smatramo da su predložene mjere efektivne, provedive i međusobno koherentne. Također, smatramo da je struktura ovih dokumenata, koja je određena područjima društvenog i političkog života u kojima se diskriminacije s jedne strane događa, a s druge, potencijalno prevenira i uklanja, vrlo dobro određena. U tom smislu, jako je dobro što ta područja slijede logiku kojom su navedena u Zakonu o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12), te su ovi planovi općenito vrlo dobro usklađeni s tim najrelevantnijim zakonskim propisom za suzbijanje diskriminacije. Međutim, brine nas vanjska koherentnost ovih dokumenata s drugim strategijama kojima je cilj zaštita ljudskih prava i određenih društveno marginaliziranih skupina. Također, brine nas i financijska održivost ovih dokumenata, s obzirom da za većinu mjera u ovom dokumentu nisu adekvatno definirana sredstva potrebna za njihovu provedbu. Stoga predlažemo da se alociraju konkretna sredstva tamo gdje je to potrebno, te da to bude jasnije. Smatramo da u cijelom tekstu treba ujednačiti terminologiju kojom se opisuju skupine na čije ostvarivanje prava ciljaju ovi dokumenti. U tu svrhu, predlažemo da se termini azilanti i osobe pod subsidijarnom zaštitom zamijene skupnim terminom "osobe kojima je odobrena međunarodna zaštita", kako je to definirano Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/15). Dodatno, smatramo da je potrebno u analizi problema, tamo gdje je to moguće, zamijeniti neke podatke podacima iz novijih izvješća i istraživanja. Smatramo kako će nakon usvajanja ovih dokumenata biti iznimno važno ozbiljno se posvetiti njihovoj provedbi, što će zahtijevati sudjelovanje svih relevantnih aktera – institucija izvršne vlasti, pravobraniteljskih institucija, znanstvenih i obrazovnih institucija, organizacija civilnog društva, socijalnih partnera, medija itd. Također, ključno će biti praćenje provedbe ovih dokumenata, pri čemu je nužno osmisliti adekvatan sustav praćenja podataka o (ne)jednakosti, kojem će također trebati doprinositi svi relevantni akteri.</p>	

Vigilare

Opće primjedbe: ● Ciljevi i mjere predloženog Nacrta Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2016. - 2021. i Nacrta Akcijskog plana za njegovu provedbu 2016. - 2018., koje će provoditi državna tijela u svrhu suzbijanja diskriminacije, previše su općeniti i nejasni, tako da ih se može interpretirati na različite načine ● Predložene mjere predstavljaju opasnost jer se mogu upotrijebiti za ograničavanje ljudskih prava i građanskih sloboda osoba čija se uvjerenja ne podudaraju s ideologijom kojom odišu oba dokumenta (npr. građani koji drže obiteljske vrijednosti ili su vjernici). ● Nacrt Nacionalnog plana se dosta fokusira na suzbijanje diskriminacije ranjivih/zaštićenih skupina, dok ne

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
----------	----------	----------	---------

spominje i ne donosi mjere za suzbijanje diskriminacije skupina i osoba za koje je općepoznato da su potrebne zaštite od diskriminacije (npr. trudnice na radnom mjestu, vjernici, mlade obitelji, obitelji s više djece...) ○ Nepotrebno se kreiraju nove "ranjive skupine" poput LGBT osoba u sustavu socijalne skrbi, LGBT učenika/studenata, LGBT i transrodnih pacijenata... što otvara vrata da se te skupine privilegira u odnosu na druge (npr. druge učenike, pacijente, osobe potrebne socijalne skrbi) i da se za njih kao posebnu kategoriju izdvajaju finacijska sredstva. ○ Dokument ranjive skupine pretvara u zakonski zaštićenu kategoriju: "skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije", što otvara mogućnost da im se na tom temelju dodijele posebne privilegije kako ih se ne bi „diskriminiralo“ ● Nacrt Nacionalnog plana sadrži agendu udruga Platforme 112 i bavi se uskim ideološkim temama (poput uvođenja Građanskog odgoja, provođenja Zakona o životnom partnerstvu, osiguravanje dostupnosti kontracepcije i pobačaja – što sve ne bi trebalo biti dio mjera za suzbijanje diskriminacije). ● U II. dijelu Nacrta Nacionalnog plana ("Pravne osnove") se kreira novo "pravo na nediskriminaciju", s tvrdnjom da je "pravo na nediskriminaciju univerzalno ljudsko pravo zajamčeno nizom međunarodnih dokumenata". Tako formulirano „pravo“ može ograničavati druga prava i građanske slobode (primjerice: pravo na slobodu govora, odgoja djece, vjeroispovijesti...) ● Općenito, većina mjera predviđa da osobe zaposlene u pojedinim sektorima i područjima budu educirane u pojedinoj ideologiji koju će trebati provoditi - doktori, novinari, suci, državni službenici..., što otvara mogućnost da osobe koje ne žele sudjelovati u takvim ideološkim mjerama dobiju otkaz ● Nacionalni plan za suzbijanje diskriminacije 2008. - 2013. nije imao neke konkretne učinke te se također nije bavio dovoljno bitnim temama

Hrvatski pravni centar	<p>Hrvatski pravni centar je koordinator platforme "Forum za jednakost". Forum za jednakost (u daljem tekstu FJ), kao organizator konzultativnog sastanka o Nacrtu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije i pripadajućem Nacrtu Akcijskog plana iznosi primjedbe na oba Nacrta. Socijalni partneri su trebali biti pozvani da sudjeluju u radnoj skupini za izradu Nacionalnog plana i Akcijskog plana, koristeći kanale Gospodarsko-socijalnog vijeća. Naime, Plan ih izravno navodi kao odgovorne strane za provedbu određenih mjera, ali još važnije je to što bi doprinos socijalnih partnera bio vrlo relevantan za veći broj područja na koja se Plan odnosi, a osobito diskriminaciju pri zapošljavanju i na radu. Općenita primjedba jest da Akcijski plan sadrži previše mjera. Nije precizan, i ne postoji horizontalna koordinacija mjera, već je uglavnom riječ o mjerama koje provode tijela javne vlasti pojedinačno. Bolji bi pristup bio da je zajednički identificiran manji broj stvarnih prioriteta, i da su osnovna međuresorska tijela koja bi bila zadužena za cjelovito rješavanje tih problema. Nema podataka za polazne vrijednosti, a nema ni ciljnih vrijednosti mjera, što onemogućava praćenje i evaluaciju. Osobito je važno u Akcijskom planu direktno iznijeti egzaktno iznose statističkih podataka, a ne samo navoditi pojedino tijelo javne vlasti kao izvor (npr. ne može se reći da je polazna vrijednost „broj nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju...u 2014“, a da je ciljna vrijednost „broj nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju...“ kako je to navedeno u Mjeri 1.1. povezanoj s Ciljem 1. Treba navesti koliko je u apsolutnom iznosu bilo takvih osoba u najnovijem izvješću HZZ-a, a kao ciljnu vrijednost navesti koliko se takva brojka namjerava smanjiti do kraja primjene Plana, u apsolutnom ili relativnom iznosu). Indikatori uspješnosti bi u najmanju ruku trebali biti kvantificirani, što je njihov minimalni standard. Nadalje, za svaku je mjeru potrebno izračunati koliko košta njena provedba. Čak i kada se ona financira iz redovnih sredstava tijela javne vlasti ili institucija, i ako će vrijeme potrebno za njenu provedbu biti odvojeno iz redovnog radnog vremena zaposlenih, važno je znati koliko će financijsko opterećenje i ulaganje ljudskih resursa biti potrebno za provedbu tih poslova, radi informiranog odlučivanja o očekivanom omjeru troškova i dobiti od takve mjere, planiranja potrebnih resursa, te njihovoj raspodjeli i praćenju, dakle radi upravljanja. Nije prihvatljivo da se za mjere koje jasno zahtijevaju ljudske i financijske resurse, npr. provođenje kampanja, kaže da ne zahtijevaju dodatna sredstva.</p>	
------------------------	---	--

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
		<p>Pozdravljamo napor kojeg je radna skupina uložila u prikupljanje empirijskih podataka, bilo iz službenih statistika ili iz rezultata malobrojnih istraživanja. Napominjemo da i izvan RH sada postoje podaci koji se prikupljaju o ovom području u Hrvatskoj, npr. iz istraživanja ili anketa koje provodi FRA (Agencija EU za temeljna prava). Kada je riječ o FRA, ova je Agencija već provela niz komparativnih istraživanja o različitim aspektima jednakosti u koja su uključeni podaci iz Hrvatske, a koja uključuju i preporuke. Sve spomenute podatke i rezultate istraživanja je potrebno uzeti u obzir pri planiranju, praćenju provedbe i evaluaciji predloženih mjera. Nadalje, bilo bi dobro identificirati područja javne politike u kojima nema dovoljno podataka, te potražiti načine financiranja istraživanja koji bi takav nedostatak ispravila. Potrebno je ujednačiti terminologiju koja se u dokumentu koristi za opisivanje različitih skupina, jer se u pojedinim dijelovima dokumenta i pojedinim mjerama naizgled nesustavno koriste različiti termini (npr. vulnerabilne skupine, marginalizirane skupine, isključene skupine i društveno isključene skupine, itd.). Nadalje, u oba dokumenta terminologiju treba uskladiti s Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti, odnosno umjesto termina 'tražitelj azila' koristiti termin 'tražitelj međunarodne zaštite'. Pravobraniteljske institucije, organizacije civilnog društva i socijalni partneri bi svakako trebali biti uključeni u radnu skupinu za praćenje provedbe Nacionalnog plana, te u skupinu za izradu novog Akcijskog plana.</p>	

Kristina
Pavlović

Udruga Glas roditelja za djecu – GROZD Kristina Pavlović, prof. – predsjednica udruge i stručni suradnici Očitovanje udruge Glas roditelja za djecu – GROZD o nacrtu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2016. do 2021. i nacrtu Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije od 2016. do 2018. Predložimo Vladi RH da ne prihvati ovaj Nacrt Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2016. do 2021. godine (u daljnjem tekstu Nacrt), kao niti prema njemu izrađen nacrt Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije od 2016. do 2018., i da izradi novi prijedlog, s obzirom da ovaj prijedlog ima niz temeljnih nedostataka i pogrešaka. Izdvajamo sljedeće: 1) Nacrt je zastario i potrebno ga je ažurirati. Iz samog teksta vidljivo je da je pisan prije najmanje godinu i pol. Primjerice, u točki 4.2. piše: „Građanski odgoj i obrazovanje u školskoj godini 2015./2016. provodit će se kroz međupredmetnu provedbu i kao eksperimentalni izborni program u VIII. razredu osnovne škole.“ Školska godina 2015./16. je već završila, a u Nacrtu se ta godina spominje u budućnosti što pokazuje da je Nacrt pisan najkasnije početkom 2015.g. 2) Dokument kontinuirano zapostavlja ustavnu kategoriju ravnopravnosti spolova, a umjesto nje, kao istoznačnicu pokušava uvesti pojam rodne jednakosti ili rodne ravnopravnosti. Ti pojmovi temeljeni na rodnoj teoriji su u međuvremenu znanstveno odbačeni. 3) Nacrt sadrži mnogo nejasnih definicija, analiza i mjera poput „povećanja pravne sigurnosti“. 4) Nacrt ne uzima u obzir stručne primjedbe pristigle u stručnoj i javnoj raspravi o kurikularnoj reformi. Tako i dalje veliča interkulturalizam kao da je to temeljna vrednota, a ne spominje nedostatak vrednote domoljublja. Svi mehanizmi promicanja općeljudskih i nacionalnih vrednota se na neki način prikazuju kao diskriminacija onih osoba koji te vrednote ne žele i ne prihvaćaju. Nacrt po svemu slijedi političku agendu Platforme 112. Traži se alternativa vjeronauku u osnovnim školama, traži se uvođenje građanskog odgoja u sve škole i sve razrede, spominju se nejasni i znanstveno neutemeljeni pojmovi poput rodnih uloga i identiteta, rodni stereotipi, izražava se zabrinutost zbog „tišine“ glede istospolnih zajednica, dakle, traži se njihova glasnjiva promocija. 5) Diskriminaciji žena koje žele imati „još“ djece i diskriminaciji trudnica posvećen je izrazito mali prostor, a radi se o diskriminaciji koja obuhvaća najveći broj osoba u Hrvatskoj. Općenito se zaštiti obitelji ne pridaje dovoljna važnost – obitelj se spominje uglavnom u kontekstu socijalne ugroženosti ili obiteljskog nasilja. Dok se obitelj kao temeljna i ključna jedinica društva zanemaruje, nesrazmjerno se velika važnost u Nacrtu pridaje, primjerice, zaštiti LGBT pojedinaca. Također, uopće se ne spominje diskriminacija religioznih osoba koje se često u javnosti difamiraju i stigmatiziraju kao nerazumne, zaostale, srednjovjekovne ili čak fašističke. 6) Nacrt ne uzima u obzir razlike koje postoje u društvu a

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
		<p>proistječu iz prirode čovjeka ili iz činjenice da se nalazimo u slobodnom društvu i tržišnom gospodarstvu. Primjerice, Nacrt diskriminacijom naziva i pojavu da se trogodišnjim strukovnim školama pripisuje nizak status u odnosu na četverogodišnje strukovne škole te gimnazije. Činjenica je da gimnazije upisuju djeca s boljim obrazovnim rezultatima u osnovnoj školi, djeca koja pokazuju sposobnost za složenijim poslovima koja traže visokoškolsko obrazovanje. Svakako se zalažemo za mogućnost vertikalnog napredovanja, odnosno za mogućnost da učenici koji u strukovnoj srednjoj školi pokažu veći napredak mogu na neki način nadoknaditi svoj zaostatak za gimnazijalcima, no sama činjenica da su trogodišnje srednje škole niže po razini znanja nikako ne može predstavljati diskriminaciju. Takvo pogrešno i tendenciozno tumačenje diskriminacije, zajedno s evidentnom namjerom ovog nacрта da takav pristup diskriminaciji što je moguće više proširi (a što je vidljivo iz više puta ponavljane želje da se što više ljudi upozna sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije, da se jača svijest o diskriminaciji, da se poveća broj prijava i broj postupaka glede diskriminacije i sl.), predstavlja pogrešan put razvoja hrvatskog društva. 7) Nacrt se neupitno poziva na izvješća pravobraniteljica, a ne uzima u obzir da ta izvješća nisu bila dobra – izvješća pučke pravobraniteljice i pravobraniteljice za djecu Sabor je odbio, a izvješće pravobraniteljice za ravnopravnost spolova prošlo je tijesnom većinom. 8) Ovaj Nacrt ukazuje da su primjedbe naše udruge na sam Zakon o suzbijanju diskriminacije iz 2008. bile opravdane. Većina europskih zemalja nije željela potpisati ni Protokol 12 na temelju kojeg je nastao hrvatski Zakon o suzbijanju diskriminacije, zbog “ nepredvidljivih posljedica koje bi taj Protokol mogao imati u praksi jer zabranjuje diskriminaciju na širok način” (str. 8 predgovora). Hrvatska se tada hvalila da je Zakonom čak nadišla međunarodne standarde predviđene Protokolom 12. Sada vidimo loše posljedice takvog širokog i nerealnog tumačenja diskriminacije.</p>	
Mirko Bižaca		<p>Jedan od osnovnih problema RH jest depopulacija i enorman pad nataliteta koji prema sadašnjim trendovima vodi prema urušavanju društva, starenju populacije i odumiranju. Umjesto sa zaštitom obitelji, poticanjem na rađanje i omogućavanje lakšeg života obiteljima sa više djece, antidiskriminacijsku politiku prema onima koji spašavaju ovu državu od proprasti i mrtve prirode, ovaj nacrt se uglavnom bavi marginalnim skupinama koje ne pridonose i ne pomažu stvaranju novih naraštaja koji su temelj svake države (a koje svakako treba zaštititi od nasilnih pojedinaca, da ne bude zabune). Tzv. akcijski plan ne govori se ništa o obiteljima sa mnogo djece koja su često predmet sprdnje i provokacija dok se šeću ulicama i trgovima, a žene sa psićima, mladi koji orgijaju poticani od ovog društva na neobvezujuće i nesputane seksualne odnose opravdane bolesnim medijskim usmjerenjem - bivaju veličani kao moderni, poželjni - kratko "in". A eventualne posljedice nesputanih odnosa se uvijek mogu riješiti pilulom "za dan poslije" ubijajući se tako novog začetoj čovjeka. Jedina šansa jest da se djeluje na svim razinama, od medija, škola i sl. da se započne sa stvaranjem pozitivnog pogleda na brak i vjernost u braku, na djecu koja nisu samo napor već prvenstveno radost. Da se prestane sa nakaradnim "rodnim" i sl. manipulacijama već da djeca i mladi odrastaju u zdravom okruženju koje ih neće zbunjivati i preodgajati pseudoznanstvenim novotarijama čiji cilj jest kaos, demoralizacija i demotiviranost društva te nezainteresiranost prema bilo kakvim višim ciljevima. Također, ne spominje se antidiskriminacijska politika prema vjernicima odnosno prema slobodi vjeroispovijesti. To se odnosi posebno u onom gdje vjera propovijeda nastranost općenja između osoba istog spola te je u suštini protivna rodnoj ideologiji popularnoj posljednjih godina.</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
Vigilare	, Rad i zapošljavanje	<p>Opasnosti: - Stvaranje posebne kategorije "LGBT osoba" kao skupine „u nepovoljnom položaju“ kod zapošljavanja: "Iako se na temelju podataka iz prije navedenog istraživanja teško može zaključivati o raširenosti diskriminacije LGBT osoba, podaci o predrasudama, stereotipima i sklonosti diskriminaciji prikupljeni među poslodavcima pokazuju da je i ova skupina osoba potencijalno jedna od najugroženijih diskriminacijom" (str. 23. Nacrta Nacionalnog plana - NNP) Cilj 1. Povećanje broja zaposlenih i radno aktiviranih nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada - Mjera 1. 1. Nacrta Akcijskog plana (NAP): HZZ daje mjere za zapošljavanje osoba koje su u nepovoljnom položaju (npr. LGBT osobe) - Mjera 1. 2.: Udruge „informiraju nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada o mjerama aktivne politike zapošljavanja“ (za što će vjerojatno biti raspisan natječaj) Stvaranje kategorije LGBT osoba kod zapošljavanja je dio AGENDE LGBT pokreta: - Trenutno se u Hrvatskoj provodi projekt/istraživanje kojim se želi „stvoriti zagovarački model u smjeru kreiranja politika za unaprjeđenje LGBTI radničkih prava u Hrvatskoj“: http://www.zagreb-pride.net/hr/portfolio/lgbt-ravnopravnost-na-radnommjestu/ težak 147.714 Eura (http://www.safu.hr/datastore/filestore/10/Award_5.pdf)</p>	
Hrvatski pravni centar	, Rad i zapošljavanje	<p>FJ - Sve mjere koje navode kao početnu vrijednost podatke HZZO-a trebaju se referirati na njihov godišnji izvještaj iz 2015, ne 2014. Osim praćenja zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u državnom sektoru, potrebno je pratiti i zapošljavanje manjina kod privatnih poslodavaca, što bi mogao pratiti HZZO: problem je što se prikupljanje podataka o etnicitetu/pripadnosti nacionalnoj manjini prema tumačenju nekih institucija smatra nedopuštenim sa stajališta zaštite osobnih podataka, pa je potrebno pronaći primjereni metodološki pristup prikupljanju ovih podataka. Naglasak se stavlja na zapošljavanje, ali nedostaje praćenje diskriminacije kod otpuštanja, odnosno ne postoje ni statistički podaci/statističke analize otpuštenih po relevantnim demografskim kategorijama. HZZO bi mogao voditi te statistike. Kada je riječ o dobnoj diskriminaciji, statistika o dobnoj strukturi zaposlenih u pojedinim sektorima/poduzećima može ukazivati na prakse poslodavaca u tom smislu.</p>	
Vigilare	Rad i zapošljavanje, Cilj 1. Povećanje broja zaposlenih i radno aktiviranih nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada	<p>Opasnosti: - Stvaranje posebne kategorije "LGBT osoba" kao skupine „u nepovoljnom položaju“ kod zapošljavanja: "Iako se na temelju podataka iz prije navedenog istraživanja teško može zaključivati o raširenosti diskriminacije LGBT osoba, podaci o predrasudama, stereotipima i sklonosti diskriminaciji prikupljeni među poslodavcima pokazuju da je i ova skupina osoba potencijalno jedna od najugroženijih diskriminacijom" (str. 23. Nacrta Nacionalnog plana - NNP)</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
PGP Sisak	Rad i zapošljavanje, Cilj 1. Povećanje broja zaposlenih i radno aktiviranih nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada	Kod polaznih vrijednosti i pokazatelja broj nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju po dobi/spolu/ invaliditetu treba nadodati i po etničkoj pripadnosti jer upravo nezaposlena lica-pripadnici nacionalnih manjina sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina imaju pod jednakim uvjetima prednosti pri zapošljavanju. /čl. 22 istoimenog Ustavnog Zakona/. Parametar u ovom slučaju je isključivo je dobra volja pripadnika neke etničke skupine.	
PGP Sisak	Cilj 1. Povećanje broja zaposlenih i radno aktiviranih nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, Mjera 1.1. Izvještavati o rezultatima provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja za nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada	I ovdje pri pokazatelju rezultata i polaznih vrijednosti pridodati -po etničkoj pripadnosti - kako bi se stvorile pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti kako to definira i sam Zakon o suzbijanju diskriminacije.	
PGP Sisak	Cilj 1. Povećanje broja zaposlenih i radno aktiviranih nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada, Mjera 1.2. Informirati nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada o mjerama	Kod Mjere 1.2. točnije Sunositeljstva moraju se definirati/precizirati načini i instrumenti sunositeljstva i uključenosti organizacija civilnog društva u samo informiranje o mjerama aktivne politike zapošljavanja.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	aktivne politike zapošljavanja		
PGP Sisak	Rad i zapošljavanje, Cilj 2. Promicanje jednakih mogućnosti na području rada i zapošljavanja	Cilja 2. Kod polaznih vrijednosti i izvora podataka uključiti i prijedloge i mišljenja Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH i Savjeta za nacionalne manjine RH - pored relevantnih izvješća pučke pravobraniteljice i inih pravobraniteljica.	
PGP Sisak	Cilj 2. Promicanje jednakih mogućnosti na području rada i zapošljavanja , Mjera 2.2. Jačati kapacitete Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za rad s nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju na tržištu rada koje su u opasnosti od diskriminacije	Kod pokazatelja rezultata te polaznih vrijednosti mora se definirati broj educiranih savjetnika za svako područje. Zatim na koliko nezaposlenih osoba u nepovoljnom položaju ide jedan educirani savjetnik. Stvoriti razumni omjer između ponude i potražnje kako bi se postigao kvalitet a ne kvantitet u samom učinku.	
Ured Pučke pravobraniteljice	Cilj 2. Promicanje jednakih mogućnosti na području rada i zapošljavanja , Mjera 2.3. Pratiti natječaje za radna mjesta vezano uz kriterij dobi u cilju suzbijanja	Kao polazna vrijednost prema kojoj će se mjeriti uspješnost provedbe mjere navedeno je „istraživanje koje je provela pučka pravobraniteljica“. Budući da pučka pravobraniteljica nije provela istraživanje u ovome polju već je tijekom 2014. i 2015. pratila oglase za zapošljavanje na nekoliko internetskih portala, molimo da se trenutna polazna vrijednost ispravi u „podaci iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2014. i 2015. godinu“	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	diskriminacije		
Hrvatski pravni centar	Cilj 2. Promicanje jednakih mogućnosti na području rada i zapošljavanja , Mjera 2.5. Poticati da se u pregovore o sklapanju kolektivnih ugovora uključuje i antidiskriminacijske odredbe	FJ - Ministarstvo nema evidencije sadržaja kolektivnih ugovora, pa ne može znati koje mjere oni sadrže, a tako ni pratiti ni poticati. SSSH je napravio registar s 270 kolektivnih ugovora s pretraživih po preko 200 kategorija, ali bi ga trebalo sustavno ažurirati.	
Vigilare	, Obrazovanje, znanost i sport	Opasnosti: - Analiza školskih udžbenika na "diskriminatorne stavove" (Mjera NAP 2. 2.i 2. 3.), omogućit će de facto čišćenje udžbenika od "nepoželjnih sadržaja" (posebice u vjeronauku) - AGENDA UDRUGE PROTAGORA (u 2015. je ta udruga provodila projekt „Analiza osnovnoškolskih udžbenika, čitanki i radnih bilježnica u pogledu zastupljenosti i uloge religijskih sadržaja”, koja, tvrde, pokazuje da 162 udžbenika za osnovnu školu pokazuje kako su oni "natopljeni antiznanstvenošću, nekritičnošću, apolitičnošću, sklonošću nejednakosti i diskriminaciji te stavovima koji poistovjećuju crkvu i državu"). - Nametanje" MZOS-u da uvede "izrađen kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja koji se sustavno provodi u svim javnim školama u Republici Hrvatskoj" (Mjera NAP 2. 1.) - AGENDA GOOD INICIJATIVE - Uvođenje i mainstreamanje "anti-bullying programa" u odgojno-obrazovni sustav, koji su ideološki usmjereni (npr. LGBT anti-bullying programi sadrže rodnu ideologiju) (Mjera NAP 2. 7.): "Provedena stručna usavršavanja stručnih suradnika u odgojnoobrazovnim ustanovama, financirani izvannastavni preventivni projekti i programi u odgojno-obrazovnim ustanovama usmjerenih na prevenciju nasilja, pružene i financirane psihološke krizne intervencije u odgojno-obrazovnim ustanovama, izrađene procedure/protokoli u školama za sustav stručne potpore za djecu žrtve diskriminacije i bullyinga motiviranog osnovama iz Zakona o suzbijanju diskriminacije" - AGENDA LGBT udruga (primjerice projekt „Poštuj ljudska prava – gradi uključivo društvo“ i projekt „Za škole bez homofobije, transfobije i predrasuda“, koje provode udruge Zagreb pride, Lezbijska organizacija Rijeka „Lori“ i „Trans Aid Hrvatska – Udruga za promicanje i zaštitu prava transrodnih i transseksualnih osoba“, sadrže kao anti-bullying programi rodnu idelogiju. Isto sadrže programi udruge Status M)	
Centar za	Obrazovanje, znanost i sport, Cilj 1. Izjednačavanje	Smatramo da je u ovom dijelu potrebno dodati mjeru koja bi glasila: "Standardizacija cijene i dostupnosti prijevoza za učenike koji svakodnevno putuju u školu te dodatno odrediti mjere koje omogućuju dostupnost prema standardima	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
mirovne studije	mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina	socijalne osjetljivosti."	
Romsko nacionalno vijeće	Obrazovanje, znanost i sport, Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina	Predlažemo da se kod cilja 1 (obrazovanje, znanost i sport) doda mjera 1.11 „Osiguravanje besplatnog prijevoza djece Roma od njihovih domova do odgojno-obrazovnih institucija koje provode predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske odgojno-obrazovne programe"	
PGP Sisak	Obrazovanje, znanost i sport, Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina	Pridodati sljedeće: pripadnicima Romske nacionalne manjine omogućiti besplatni –organizirani prijevoz od njihovih domova do odgojno-obrazovnih institucija bilo da se radi o predškolskom, osnovnom ili srednjoškolskom obrazovanju uzimajući u obzir činjenicu da se većina nalazi u prostorno izoliranim naseljima.	
Mreža mladih Hrvatske	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.1. Osigurati isplatu stipendija u redovnom srednjoškolskom i visokom obrazovanju u skladu s početkom školske/akademske	Potrebno je proširiti ovu mjeru sa sljedećim sadržajem: Napraviti izmjene i dopune Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju, a koje se odnose na: - dodatak kojim pravo na državnu stipendiju ostvaruju i osobe sukladno Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti; - smanjenje potrebnog broja ECTS bodova radi mogućnosti prijave na natječaj; - povećanje broja bodova kao dodatak za studente koji studiraju izvan mjesta prebivališta; - vezanje natječajnog postupka uz akademsku godinu, kao i rokove isplate stipendija; - prihod od studentskoga rada neće se uzimati u prihod kućanstva.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
----------	----------	----------	---------

godine

Mreža mladih Hrvatske	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.4. Organizirati aktivnosti na lokalnoj razini za roditelje i djecu tijekom pohađanja osnovne škole u cilju poticanja zadržavanja romske djece u obrazovnom sustavu	Potrebno je pojasniti mjeru odnosi li se na aktivnosti koje povezuju roditelje i djecu dominantne skupine i romske manjine ili samo se odnose na romsku manjinu. Svakako bi bio veći utjecaj ovih aktivnosti kada bi se radilo o zajedničkim aktivnostima.	
-----------------------	--	--	--

Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.5. Osigurati sredstva za kontinuiranu provedbu tečaja hrvatskog jezika za azilante, tražitelje azila i strance pod supsidijarnom zaštitom radi uključivanja u hrvatsko društvo	FJ - Ministarstvo obrazovanja i sporta treba donijeti s sve provedbene propise sukladno Zakonu o međunarodnoj i privremenoj zaštiti kako bi se tečajevi mogli provoditi. Kod polazne vrijednosti treba navesti točan broj tražitelja međunarodne zaštite, te strance pod međunarodnom i supsidijarnom zaštitom koji su uključeni u učenje hrvatskog jezika.	
------------------------	--	---	--

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
PGP Sisak	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.8. Ujednačiti standarde usluge pomoćnika u nastavi i stručnoga komunikacijskog posrednika	Pri ovoj mjeri 1.8. dodati stavku: Obzirom na neujednačen položaj pomagača u nastavi za romsku djecu u osnovnim školama diljem RH predlažemo da se svi financiraju iz sredstava državnog proračuna i budu zaposleni od strane Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta a ne kroz financiranje od strane lokalnih uprava/samouprava, organizacija ili udruga civilnog društva.	
Centar za mirovne studije	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.8. Ujednačiti standarde usluge pomoćnika u nastavi i stručnoga komunikacijskog posrednika	Predlažemo da se ova mjera nadopuni na način da mjera 1.8. sada glasi "Ujednačiti standarde usluge pomoćnika u nastavi i stručnoga komunikacijskog posrednika te osigurati adekvatnu pripremu i podršku nastavnom kadru i stručnim službama škola za rad s djecom s posebnim potrebama"	
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.8. Ujednačiti standarde usluge pomoćnika u nastavi i stručnoga komunikacijskog posrednika	Mjera 1.8. - Ujednačiti standarde usluge pomoćnika u nastavi i stručnoga komunikacijskog posrednika Predlažemo da se kao pokazatelj rezultata za provedbu ove mjere uvrsti i donošenje Pravilnika o provođenju odgojno obrazovne podrške i stručnog tretmana za učenike u riziku za razvoj problema u ponašanju i s problemima u ponašanju. Obrazloženje: U školskom sustavu djeca s poremećajem u ponašanju dio su skupine djece s teškoćama u razvoju. Donošenje Pravilnika o provođenju odgojno obrazovne podrške i stručnog tretmana za učenike u riziku za razvoj problema u ponašanju i s problemima u ponašanju predviđeno je čl.65.a Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, a on također još uvijek nije donesen.	
Centar za	Cilj 1. Izjednačavanje	Predlažemo ovu formulaciju mjere zamijeniti formulacijom "Pratiti i poticati uklanjanje fizičkih barijera u odgojno-	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
mirovne studije	mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.9. Pratiti i poticati uklanjanje fizičkih barijera u odgojno-obrazovnim ustanovama	obrazovnim ustanovama te pratiti i prevenirati izgradnju odgojno-obrazovnih ustanova koje sadrže fizičke barijere ili nisu prilagođene za osobe s invaliditetom."	
Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.9. Pratiti i poticati uklanjanje fizičkih barijera u odgojno-obrazovnim ustanovama	FJ - Osnivači su jedinice lokalne i regionalne samouprave, ali centralna država, odnosno Republika Hrvatska kao potpisnica međunarodnih dokumenata, primjerice Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, ima obvezu osigurati jednakost i nediskriminaciju i ona je obvezna omogućiti djeci pristup obrazovanju pod jednakim uvjetima. Nije prihvatljivo da fizičke barijere sprječavaju djecu u izboru škole koja im odgovara, odnosno da im uvelike ograničava životne izbore. Preporuča se korištenje istog pristupa kao i u dijelu akcijskog plana koji se odnosi na dostupnost socijalnih usluga: istražiti koliko škola nije prilagođeno, te uspostaviti poseban program kojim bi se financirala prilagodba škola (EU sredstva).	
Centar za mirovne studije	Cilj 1. Izjednačavanje mogućnosti pristupa obrazovanju različitih marginaliziranih skupina, Mjera 1.10. Osiguravanje nastavnih materijala za različite vrste invaliditeta	Predlažemo da se ova formulacije mjere zamijeni formulacijom koja bi glasila "Osiguravanje nastavnih materijala za različite vrste invaliditeta prije početka školske godine." Time bi se osiguralo da ti nastavni materijali do korisnika dođu na vrijeme, što sada nije uvijek slučaj.	
Centar za	Obrazovanje, znanost i sport, Cilj 2. Dokidanje	Predlažemo da se u ovaj dio uvrsti mjera koja bi ciljala na zaštitu prava ireligioznih učenika i učenika koji nisu katoličke vjeroispovjesti, a koji su u školama često izloženi vjerskim sadržajima. Formulacija ove mjere bi glasila: "Uklanjanje	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
mirovne studije	diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav	obreda i vjerskih aktivnosti iz javnih odgojno-obrazovnih ustanova, osim za vrijeme vjeronaučne nastave."	
Mreža mladih Hrvatske	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.1. Unutar cjelovite kurikularne reforme ugraditi kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja	Građanski odgoj i obrazovanje provodi se međupredmetno u hrvatskim školama od 1999. godine i donesenog Nacionalnog plana za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Sustavan doprinos procesu suzbijanja diskriminacije moguć je samo u situaciji kada se GOO uvodi u škole kao obavezan predmet u završnim razredima osnovne škole i početnim razredima srednje škole iz sljedećeg razloga: - kada se predmet uvodi međupredmetno ne postoji potreba da se u sustavu nastavnici dodatno educiraju za njegovu provedbu. Rezultati eksperimentalne provedbe GOO-a u 12 škola u RH (dostupno na: https://www.ncvvo.hr/vanjsko-vrednovanje-kurikuluma-gradanskog-odgoja-i-obrazovanja-2012-2014/) pokazuju kako se nastavnici ne osjećaju kompetentno za provedbu tema iz područja GOO-a niti imaju iskustva u istom. Stoga je međupredmetna provedba trenutno nemoguća jer nemamo pripremljen sustav za istu, uvođenjem obaveznog predmeta sustav nužno treba odgovoriti na potrebe što znači uvođenje novog predmeta. Predlažemo mjeru koja predviđa: - reviziju kurikuluma predloženog u okviru kurikularne reforme u skladu s rezultatima eksperimentalne provedbe GOO-a u 12 škola koja je isključivo bila usmjerena na reviziju kurikuluma na temelju mišljenja učenika i nastavnika, - uvođenje GOO-a kao obaveznog predmeta u 8. razrede OŠ i 1. i 2. razred SŠ, - edukaciju nastavnika i svih s nastavničkih fakulteta za GOO, - razradu nastavnih materijala potrebnih za provedbu GOO-a - uključivanje civilnog sektora u proces edukacije i provedbe GOO-a kao ključnog dionika koji se godinama bavi razvijanjem obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.	
Centar za mirovne studije	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.1. Unutar cjelovite kurikularne reforme ugraditi kurikulum građanskog odgoja i	Smatramo da za provedbu ove mjere jesu potrebna dodatna financijska sredstva. Treba povećati sredstva za stručna usavršavanja nastavnika i stručnih suradnika te omogućiti veći broj i ravnomjernu dostupnost tih usavršavanja (kako bi se omogućila ujednačena i kvalitetna provedba GOO-a). Dodatno, smatramo da ovdje treba uvrstiti i novu mjeru koja bi glasila "Izraditi udžbenik ili izraditi i standardizirati nastavne materijale za provedbu GOO-a." Usto, smatramo da bi se u provedbu stručnih usavršavanja i podršku školama trebalo uključiti i udruge koje su stručne u ovome području.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	obrazovanja		
Hrvatski pravni centar	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.2. Upoznati članove Stručnog povjerenstva za prosudbu školskih udžbenika sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije i Zakonom o ravnopravnosti spolova	FJ - Pripadamo da je korisno članove povjerenstva dodatno upoznati s spomenutim zakonima, iako ih oni već obvezuju. Upoznavanje bi trebalo imati oblik edukacije. U buduću bi u okvirima rada (terms of reference) za članove povjerenstva, pri njihovom izboru, treba tražiti njihovo poznavanje relevantnih propisa s područja ljudskih prava i zaštite od diskriminacije, ili imenovati u povjerenstvo osobu koja takvo znanje može osigurati.	
Centar za mirovne studije	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.4. Uvrstiti sadržaje o kulturi, jeziku i tradiciji pripadnika nacionalnih manjina i društveno ranjivih skupina u udžbenike i obrazovne	Predlažemo da se u naslovu ove mjere formulacija "društveno ranjivih skupina" zamijeni formulacijom "skupina koje su u riziku od diskriminacije".	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	materijale		
Hrvatski pravni centar	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.5. Osigurati aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka u osnovnoj školi u vrijeme između prvog i zadnjeg sata nastavnog dana	FJ - Primjećuje se da na početku uvođenja vjeronauka u školama nije bilo problema s organizacijom nastave, odnosno da je u najvećoj većini vjeronauk bio održavan prvog ili zadnjeg sata. Potrebno je istražiti koliko je sada raširen problem "rupa" u rasporedu djece koja ne pohađaju vjeronauk, jer ukoliko je raširen, to može ukazivati na nedostatak volje za akomodacijom, odnosno diskriminaciju djece koja ne pohađaju vjeronauk.	
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.5. Osigurati aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka u osnovnoj školi u vrijeme između prvog i zadnjeg sata nastavnog dana	Mjera 2.5. Osigurati aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka u osnovnoj školi u vrijeme između prvog i zadnjeg sata nastavnog dana Predlažemo da MZOS kao polaznu vrijednost iznese podatak o broju škola u RH koje imaju osmišljene i strukturirane alternativne aktivnosti. Obrazloženje: Veoma važno je osigurati dostupnost informacija o broju osnovnih škola koje imaju osigurane aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka, kao i informaciju o sadržaju tih aktivnosti. Takve informacije od značaja su za sve sudionike odgojno obrazovnog sustava, posebice za djecu i njihove roditelje u fazi donošenja odluke o tome hoće li dijete pohađati izbornu nastavu vjeronauka ili neće. Ovaj je podatak značajan radi praćenja problematike i stanja prava djece u okviru sustava odgoja i obrazovanja.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.5. Osigurati aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka u osnovnoj školi u vrijeme između prvog i zadnjeg sata nastavnog dana	Predlažemo da se u tekst nacrtu Akcijskog plana doda mjera 2.5.a – Neorganiziranje vjerskih obreda i aktivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama u programima koji su namijenjeni svim učenicima. Obrazloženje: Uključivanje vjerskih sadržaja u vrijeme nastave u programe koji su namijenjeni svim učenicima smatramo protivnim interesu djece drugih svjetonazora. Obvezivanje djece na sudjelovanje u vjerskim sadržajima (uključujući i onu djecu koja nisu vjernici ili su pripadnici drugih vjeroispovijedi) izvan vjeronaučne nastave, ukazuje na njihovu diskriminaciju po osnovi vjere ili uvjerenja, kao i povredu Konvencije o pravima djeteta kojom je svakom djetetu zajamčena sloboda misli, savjesti i vjere. Takvo uključivanje suprotno je i jednoj od osnovnih dimenzija prava na obrazovanje (prihvatljivosti/acceptability) koja mora biti ispunjena kako bi se uistinu poštivala u praksi, a koja je i proklamirana Nacionalnom strategijom za prava djece u RH za razdoblje od 2014. do 2020. Navedenim dokumentom utvrđeno je da: „Kvalitetno obrazovanje treba biti bez diskriminacije, relevantno i kulturalno odgovarajuće za sve učenike. Od učenika se ne bi smjelo očekivati da se prilagođavaju bilo kojoj religiji ili ideologiji“. Stoga eventualno očekivanje djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova da će djeca koja nisu vjernici i kojoj se to ne sviđa, sama napustiti aktivnosti zbog toga što sadrže vjerske elemente, značilo bi nepoznavanje potreba, osjećaja i prava djece i nerazumijevanje vlastite obveze da se svakom djetetu zajamči ravnopravan položaj unutar odgojno-obrazovne ustanove. Kao nositelja ovih aktivnosti predlažemo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Pokazatelj rezultata bi trebala biti teza da su vjerski sadržaji u javnim odgojno-obrazovnim ustanovama ograničeni na nastavu vjeronauka, dok bi rok za provedbu mjere bio kontinuiran.	
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.5. Osigurati aktivnosti za djecu koja ne pohađaju izbornu nastavu vjeronauka u osnovnoj školi u vrijeme između prvog i zadnjeg sata nastavnog dana	Predlažemo da se u tekst nacrtu Akcijskog plana doda mjera 2.5.a – Neorganiziranje vjerskih obreda i aktivnosti u odgojno-obrazovnim ustanovama u programima koji su namijenjeni svim učenicima. Obrazloženje: Uključivanje vjerskih sadržaja u vrijeme nastave u programe koji su namijenjeni svim učenicima smatramo protivnim interesu djece drugih svjetonazora. Obvezivanje djece na sudjelovanje u vjerskim sadržajima (uključujući i onu djecu koja nisu vjernici ili su pripadnici drugih vjeroispovijedi) izvan vjeronaučne nastave, ukazuje na njihovu diskriminaciju po osnovi vjere ili uvjerenja, kao i povredu Konvencije o pravima djeteta kojom je svakom djetetu zajamčena sloboda misli, savjesti i vjere. Takvo uključivanje suprotno je i jednoj od osnovnih dimenzija prava na obrazovanje (prihvatljivosti/acceptability) koja mora biti ispunjena kako bi se uistinu poštivala u praksi, a koja je i proklamirana Nacionalnom strategijom za prava djece u RH za razdoblje od 2014. do 2020. Navedenim dokumentom utvrđeno je da: „Kvalitetno obrazovanje treba biti bez diskriminacije, relevantno i kulturalno odgovarajuće za sve učenike. Od učenika se ne bi smjelo očekivati da se prilagođavaju bilo kojoj religiji ili ideologiji“. Stoga eventualno očekivanje djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova da će djeca koja nisu vjernici i kojoj se to ne sviđa, sama napustiti aktivnosti zbog toga što sadrže vjerske elemente, značilo bi nepoznavanje potreba, osjećaja i prava djece i nerazumijevanje vlastite obveze da se svakom djetetu zajamči ravnopravan položaj unutar odgojno-obrazovne ustanove. Kao nositelja ovih aktivnosti predlažemo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Pokazatelj rezultata bi trebala biti teza da su vjerski sadržaji u javnim odgojno-obrazovnim ustanovama ograničeni na nastavu vjeronauka, dok bi rok za provedbu mjere bio kontinuiran.	
Centar za	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u	Predlažemo da se pokazatelji rezultata preformiraju, odnosno da se uvrste dodatni pokazatelji rezultata. Naš prijedlog je da pokazatelji rezultata budu definirani ovako : "Provedena stručna usavršavanja stručnih suradnika u svim odgojno-obrazovnim ustanovama, financirani izvannastavni preventivni projekti i programi u odgojno-obrazovnim ustanovama	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
mirovne studije	obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.7. Izgraditi sustave stručne potpore u školama za djecu koja su žrtve diskriminacije i bullyinga motiviranog osnovama iz Zakona o suzbijanju diskriminacije	usmjerenih na prevenciju nasilja, pružene i financirane psihološke krizne intervencije u odgojno-obrazovnim ustanovama, izrađene procedure/protokoli u školama za sustav stručne potpore za djecu žrtve diskriminacije i bullyinga motiviranog osnovama iz Zakona o suzbijanju diskriminacije, na temelju praćenja pojavnosti nasilja izrađen godišnji izvještaj o slučajevima nasilja u školama." Smatramo da bi se na ovaj način olakšalo praćenje efektivnosti ove mjere.	
PGP Sisak	Cilj 2. Dokidanje diskriminirajućih sadržaja i pojava u obrazovnom sustavu i promocija ljudskih prava i jednakosti kroz obrazovni sustav, Mjera 2.7. Izgraditi sustave stručne potpore u školama za djecu koja su žrtve diskriminacije i bullyinga motiviranog osnovama iz Zakona o suzbijanju diskriminacije	Pri ovoj Mjeri 2.7. treba involvirati i sljedeću metodu: tijekom nastave uvijek bi trebao biti prisutan netko od stručnog osoblja bilo to pedagoginja, logopedica ili ravnatelj kako bi učenik žrtva bullyinga znao da je pod nadzorom. Ukazujemo i na deficitarnost osoblja u stručnim službama.Kao sunositelje treabalo bi uključiti i Pravobraniteljicu za djecu i Centre za socijalnu skrb.	
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mržnje u sportu,	Mjera 3.1 Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera i drugih stručnih osoba u sustavu sporta Predlažemo izmijeniti naziv mjere tako da ista glasi: Uvrstiti teme o zabrani diskriminacije u kolegije i programe osposobljavanja i usavršavanja trenera i drugih stručnih osoba u sustavu sporta te osigurati kontinuirane edukacije već aktivnih osoba u sustavu sporta (fizičkih osoba i rukovodećih kadrova	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>Mjera 3.1 Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera i drugih stručnih osoba u sustavu sporta</p>	<p>pravnih osoba) o antidiskriminacijskim temama i ljudskim pravima Obrazloženje: Mjera 3.1 kakvu predviđa Nacr Akcijskog plana nedovoljno je precizna u definiranju subjekata na koje se odnosi te ne sadrži rokove u kojima bi se trebala realizirati implementacija preporuke. Držimo da bi mjera trebala biti konkretna i proaktivna i da bi se trebala odnositi kako na buduće kadrove u sustavu sporta (te primjenjivati tijekom njihovog formalnog obrazovanja), tako i na već aktivne osobe u sportu (primjerice, sportaše, trenere, instruktore, voditelje, menadžere, rukovodeće kadrove sportskih klubova i saveza) kroz kontinuirane edukacije. Kao sunositelje mjere svakako vidimo i nacionalne sportske saveze, Hrvatski olimpijski odbor kao najvišu nevladinu nacionalnu sportsku udrugu te Hrvatski paraolimpijski odbor i Hrvatski sportski savez gluhih, kao i sveučilišta te druge pravne osobe koje provode osposobljavanje osoba u sportu (primjerice, nogometna akademija HNS-a). Držimo da je operacionalizacija mjere moguća kroz redovite skupštine i kolegije i/ili kroz informalno obrazovanje, putem webinara i sl.</p>	
<p>Centar za mirovne studije</p>	<p>Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mržnje u sportu, Mjera 3.1 Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera i drugih stručnih osoba u sustavu sporta</p>	<p>Predlažemo da se ova mjera izmijeni na način da uključuje i rad s profesorima tjelesne i zdravstvene kulture. Stoga, predlažemo da mjera glasi: "Sastaviti preporuku za uvrštavanje tema o zabrani diskriminacije u program osposobljavanja i usavršavanja trenera i drugih stručnih osoba u sustavu sporta te osigurati stručno usavršavanje trenera i nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture u području suzbijanja diskriminacije" i osigurati stručno usavršavanje trenera i nastavnika TZK-a u području diskriminacije</p>	
<p>Centar za mirovne studije</p>	<p>Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mržnje u sportu, Mjera 3.2 Razvoj i primjena interdisciplinarnog pristupa i provedbe mjera s djecom i mladima u cilju suzbijanja nasilja u i</p>	<p>Predlažemo da formulacija "suzbijanju nasilja" bude dopunjena "temeljenim na predrasudama o drugima i drugačijima". Naime, sam termin "suzbijanje nasilja" nije dovoljan već ga treba točnije definirati. Nasilje kojemu svjedočimo u i oko sporta je često upereno protiv pripadnika etničkih i/ili seksualnih manjina odnosno, radi se o nasilju i diskriminatornom i/ili govoru mržnje temeljenom na osnovama iz Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12).</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	oko sporta		
Hrvatski pravni centar	Cilj 3. Suzbijanje diskriminirajućih postupanja i govora mržnje u sportu, Mjera 3.2 Razvoj i primjena interdisciplinarnog pristupa i provedbe mjera s djecom i mladima u cilju suzbijanja nasilja u i oko sporta	FJ - Treba razmisliti o mogućnosti obrazovanja učenika i učenica o prihvatljivom navijačkom ponašanju.	
Centar za mirovne studije	, Socijalna skrb	Smatramo da u ovo područje treba uvrstiti mjeru koja bi glasila "Osigurati efikasne mehanizme suradnje i povezivanja centara za socijalnu skrb i škola u svrhu prevencije i suzbijanja nasilja među mladima."	
Vigilare	, Socijalna skrb	Opasnosti: - Uvođenje "LGBT osoba" kao posebne kategorije koja je potrebna socijalne skrbi, zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije: "Na kraju, kada govorimo o pristupu socijalnoj skrbi, važno je imati na umu kako kod pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi radnici nisu dovoljno educirani za rad sa skupinama zaštićenim Zakonom o suzbijanju diskriminacije kao što su osobe s invaliditetom, starije osobe, žrtve nasilja, osobe oboljele od HIV/AIDS-a, LGBT osobe te pripadnici manjinskih etničkih skupina ili nacionalnih manjina" (str. 27. NNP) - AGENDA LGBT udruga (primjerice, Sanda Brumen iz udruge Kontra, jedna od voditeljica programa u zagrebačkom LGBT centru, zagovara kategoriju „LGBT beskućnika“ i stvaranje prihvatilišta za LGBT beskućnike) - "Osiguravanje socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije [dakle i LGBT osoba] po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici), u područjima u kojima, sukladno analizi dostupnosti socijalnih usluga [Mjera 1. 1.], nedostaju" (Mjera NAP 1. 2.)	
PGP Sisak	, Socijalna skrb	Potrebno je ići u Izmjene i Dopune važećeg Zakona o socijalnoj skrbi jer sadrži diskriminatorne odredbe. Kao što su naveli u svom komentaru predstavnici Romskog nacionalnog vijeća – posjedovanjem vozila uskraćuje se pravo na socijalnu naknadu pritom, ne uzimajući u obzir okolnosti i načine posjedovanja samog vozila te starosti istog.Ukazujemo i	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
----------	----------	----------	---------

na nejednako postupanje djelatnika nadležnih centara socijalne skrbi što je vidljivo iz same prakse.

Romsko nacionalno vijeće	, Socijalna skrb	U poglavlju socijalna skrb uključiti novi cilj koji bi uključivao sljedeću mjeru „Izmjena o socijalnoj skrbi i ujednačavanje njegovu provedbu.“ Važeći Zakon o socijalnoj skrbi je potrebno izmijeniti te ujednačiti njegovu provedbu. Trenutni Zakon ima diskriminatorni učinak jer svakom vlasniku vozila onemogućuje dobivanje socijalne pomoći, bez obzira radi li se o skupocjenom i novom vozilu ili vozilima male vrijednosti, što je posebno važno u kontekstu da značajan broj Roma živi u izdvojenim naseljima te im provedba Zakona otežava pristup obrazovanju, zdravstvenim i drugim uslugama.	
--------------------------	------------------	---	--

Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Osigurati dostupnost relevantnih podataka o raspoloživosti različitih socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici) na području cijele države, Mjera 1.1. Izraditi analizu dostupnosti socijalnih usluga po županijama za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici)	FJ - Podržavamo pristup koji je usvojen u Cilju 1, gdje će analiza prethoditi odlučivanju i implementaciji. Međutim, nije jasno kako implementacija predviđena u Mjeri 1.2 neće zahtijevati dodatna sredstva kada je riječ o osiguranju socijalnih usluga onima koji ih do tada nisu mogli koristiti.	
------------------------	--	---	--

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
Pravobranitelj za djecu RH	Cilj 1. Osigurati dostupnost relevantnih podataka o raspoloživosti različitih socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici) na području cijele države, Mjera 1.2. Osiguravanje socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici), u područjima u kojima, sukladno analizi dostupnosti socijalnih usluga, nedostaju.	Mjera 1.2. Osiguravanje socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici), u područjima u kojima, sukladno analizi dostupnosti socijalnih usluga, nedostaju. Predlažemo da se u stavci „sunositelji“ tekst „za starije osobe“ zamjeni tekstem „za sve dobne skupine“ te da ona glasi „pružatelji usluga u sustavu socijalne skrbi za sve dobne skupine, osobe s invaliditetom i beskućnike“ Obrazloženje: Korekcija je nužna kako bi se i ova mjera, odnosno njeni rezultati učinili dostupnima djeci.	

PGP Sisak

Cilj 1. Osigurati dostupnost relevantnih podataka o raspoloživosti različitih socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi,

Potrebno je definirati dostupnost usluga po županijama kao i oformiti terenske timove po županijama i gradovima ,upravo za ona marginalno-nedostupna područja kojima nisu dostupni bilo financijski, bilo zbog neposjedovanje prijevoza ili ti starosne dobi, središnji Centri za socijalnu skrb.

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici) na području cijele države, Mjera 1.2. Osiguravanje socijalnih usluga za skupine zaštićene Zakonom o suzbijanju diskriminacije po osnovi dobi, invaliditeta i društvenog položaja (beskućnici), u područjima u kojima, sukladno analizi dostupnosti socijalnih usluga, nedostaju.</p>		
<p>Hrvatski pravni centar</p>	<p>Socijalna skrb, Cilj 2. Educirati radnike zaposlene u sustavu socijalne skrbi za rad sa skupinama zaštićenim Zakonom o suzbijanju diskriminacije</p>	<p>FJ - I u mjeri 2.1 i 2.2 potrebno je uključiti organizacije civilnog društva u edukaciju zaposlenih u sustavu socijalne skrbi.</p>	
<p>Vigilare</p>	<p>, Zdravstvena zaštita</p>	<p>Opasnosti: - LGBT osobe i transrodne osobe klasificiraju kao "ranjiva skupina": "Nacionalna strategija razvoja zdravstva prepoznala je sljedeće skupine kao posebno ranjive: djecu, mlade, starije osobe (65 i više godina), osobe s invaliditetom, hrvatske branitelje, Rome te stanovnike ruralnih područja i otoka. Uz ove skupine važno je istaknuti i ranjivost skupina poput migranata ili pripadnika spolnih manjina" (str. 28. NNP). - Cilj "ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije", mogao bi obuhvaćati: dostupnost pobačaja, medicinske potpomognute oplodnje za lezbijke, surogatsva (za onkološke pacijentice), kontracepcije (pilula za dan poslije), promjene "rodnog identiteta", a nešto od toga je propisano konkretnim mjerama: - "Osigurati dostupnost ginekološke zaštite u izoliranim područjima, posebice ženama s invaliditetom, Romkinjama te transrodnim osobama" (Mjera NAP 1. 1.) -</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
		<p>“Osigurati i očuvati dostupnost svih zakonima reguliranih reproduktivnih prava i zaštite reproduktivnog zdravlja u svim javnim zdravstvenim ustanovama, posebice prava na pobačaj” (Mjera NAP 1. 4.) - AGENDA CESIja (vidi str. 14. njihova istraživanja „Siva zona: pitanje abortusa u Republici Hrvatskoj” - “Pokazatelj rezultata: Provedeni inspekcijski nadzori, izrađeni informativni materijali o pravima na zaštitu reproduktivnog zdravlja i reproduktivnih prava, posebice o tome gdje i kako je moguće obaviti pobačaj u javnoj zdravstvenoj ustanovi” - “Pravodobno, točno i jasno informirati pacijente o mogućnostima koje su im na raspolaganju u slučaju priziva savjesti zdravstvenih djelatnika” (Mjera NAP 1. 5.) - “Pokazatelj rezultata: izrađeni informativni materijali o tome gdje i kako je moguće obaviti pobačaj u sustavu javnog zdravlja, uspostavljene procedure o radu bolnica kada su liječnici izrazili priziv savjesti” - AGENDA Inicijativa liječnika/-ca za reguliranje prava na priziv savjesti i CESI –ja (vidi ovdje) - “Osigurati dostupnost kontracepcijskih sredstava u ljekarnama unutar javnog zdravstvenog sustava” (Mjera NAP 1. 6.) - AGENDA Ženske mreže Hrvatske (vidi ovdje) - “Pokazatelj rezultata: kontracepcijska sredstva dostupna bez iznimke u svim ljekarnama unutar javnog zdravstvenog sustava” - Uskladiti Kodeks ljekarničke etike i deontologije sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije (Mjera NAP 1. 7.) - “Ustrojiti sustav brzog i efikasnog rješavanja problema osoba koje podnose zahtjev za promjenom spola, odnosno rodnog identiteta” (Mjera NAP 3. 3.) -</p>	
Centar za mirovne studije	Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.1. Osigurati dostupnost ginekološke zaštite u izoliranim područjima, posebice ženama s invaliditetom, Romkinjama te transrodnim osobama	Predložemo preformuliranje ove mjere i dodavanje pojma, na način da mjera glasi: "Osigurati dostupnost ginekološke zaštite u izoliranim područjima, prihvatilištima za tražitelje azila, ženama s invaliditetom, Romkinjama te transrodnim osobama." Naime, na način kako je predloženo, ispada da se dostupna ginekološka zaštita treba omogućiti u izoliranim područjima s naglaskom na žene s invaliditetom, Romkinje i transrodne osobe s predmetnog izoliranog područja, te smatramo da je potrebno uključiti i ove druge skupine među ciljne skupine ove mjere.	
Hrvatski pravni	Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga	FJ - Umjesto 'posebice' treba staviti 'te', jer je namjera posebno istaknuti skupine kojima je takva zaštita slabije dostupna.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
centar	skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.1. Osigurati dostupnost ginekološke zaštite u izoliranim područjima, posebice ženama s invaliditetom, Romkinjama te transrodnim osobama		
Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.2. Donijeti Pravilnik o osiguranju medicinski prihvatljivog vremena za ostvarivanje zdravstvenih usluga	FJ - 1.2 U postojećoj formulaciji nije jasno kakve veze ova mjera ima s osiguranjem jednakosti. Čini se da joj je namjera osigurati pravovremeni pristup nužnim zdravstvenim uslugama osobama slabijeg imovnog stanja. Forum bi pozdravio svaku takvu mjeru, jer vjeruje da je imovno stanje jedan od glavnih osnova diskriminacije u području zdravstvene zaštite.	
Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o	FJ - Potrebno je evaluirati i rad nacionalnog povjerenstva, te osnažiti komunikaciju ovih povjerenstava s javnošću.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.3. Provesti evaluaciju rada Povjerenstava za zaštitu prava pacijenata osnovanih na županijskoj razini</p>		
Mirko Bižaca	<p>Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.4. Osigurati i očuvati dostupnost svih zakonima reguliranih reproduktivnih prava i zaštite reproduktivnog zdravlja u svim javnim zdravstvenim ustanovama, posebice prava na pobačaj</p>	<p>U mjeri 1.4. govori se o reproduktivnom zdravlju i pravima. U kojim su odnosima navedeno te pravo začetog živog bića na život? Znači li to da je reproduktivno pravo jače pravo od prava na život? Razjasnite krivnju začetog djeteta te navedite po kojem naravnom zakonu on mora umrijeti odnosno treba biti abortirano? Što o pravu na život govori ustav RH?</p>	
Hrvatski pravni centar	<p>Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju</p>	<p>FJ - Osigurati dostupnost kontracepcijskih sredstava u svim ljekarnama unutar javnog zdravstvenog sustava.</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	diskriminacije, Mjera 1.6. Osigurati dostupnost kontracepcijskih sredstava u ljekarnama unutar javnog zdravstvenog sustava		
Mirko Bižaca	Cilj 1. Ujednačena dostupnost javnih zdravstvenih usluga skupinama zaštićenima Zakonom o suzbijanju diskriminacije, Mjera 1.7. Uskladiti Kodeks ljekarničke etike i deontologije sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije	Nakon što sam pročitao i proučio Kodeks, nije mi jasno u čemu se sastoji njegovo "usklađenje" sa Zakonom? Molim da pojasnite što bi to, po vašem mišljenju, trebalo uskladiti tako da se isto može komentirati.	
Centar za mirovne studije	Zdravstvena zaštita, Cilj 2. Povećana senzibiliziranost stručnjaka zdravstvene zaštite za specifične potrebe skupina zaštićenih Zakonom o suzbijanju diskriminacije	U ovome dijelu predlažemo da se doda mjera "Informirati zdravstvene djelatnike o pravima tražitelja azila na zdravstvenu zaštitu"; Nositelj: Ministarstvo zdravlja; Sunositelj: profesionalne komore, (udruge?); Pokazatelj rezultata: izvješća Ministarstva zdravlja o provedenom informiranju; Polazna vrijednost: nema raspoloživih podataka; Izvori podataka: Ministarstvo zdravlja; Rok za provedbu: kontinuirano; Izvor financiranja i potrebna sredstva: u okviru redovnih sredstava/nisu potrebna dodatna sredstva"	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
Mirko Bižaca	Cilj 3. Dosljedna i sustavna provedba praksi prilagođenih potrebama skupina zaštićenih Zakonom o suzbijanju diskriminacije u području zdravlja, Mjera 3.3. Ustrojiti sustav brzog i efikasnog rješavanja problema osoba koje podnose zahtjev za promjenom spola, odnosno rodnog identiteta	Rješavanje navedenog problema kod osoba koje nisu zadovoljne svojim tijelom - jeste li uzeli u obzir neke znanstvene studije o psihičkim, mentalnim i fizičkim posljedicama osoba koje su izvršile promjenu spola? Kolika je stopa suicida kod takvih osoba? Imate li odgovor i rješenje za one koji će se, nakon izvršene promjene spola, predomisлити i zatražiti vraćanje svom izvornom spolu? U kojoj je mjeri percepcija "pogrešnog" spola objektivna, a u kojoj izazvana patološkim psihičkim stanjima, nesretnim djetinjstvom, zlostavljanjem ili sl.? Mislite li da je u trenutku začeća moguće da ljudsko biće zadobije tijelo onog spola s kojim kad odraste neće biti zadovoljno? Ili možda okolina, loši postupci prema toj osobi prilikom odrastanja ili sl. mogu utjecati i deformirati ljudsku psihu i percepciju samog sebe te učiniti da nutarnja osoba zamrzi svoju vanjštinu s kojom od početka tvori jednu savršenu cjelinu - osobu, dostojanstveno ljudsko biće?	
Vigilare	, Uprava i pravosuđe	Opasnosti: - Uvođenje obavezne analize prije donošenja zakona može li neki zakon ili akt imati diskriminirajuć učinak (Mjera NAP 3. 1.) - "Osigurati provedbu Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola kroz edukacije tijela nadležnih za njegovu primjenu" (Mjera NAP 3. 3.) - "Osigurati praćenje provedbe Zakona o životnom partnerstvu osoba istog spola" (Mjera AP 3. 4.)	
Hrvatski pravni centar	, Uprava i pravosuđe	FJ - Potrebno je uvesti mjeru po kojoj bi se osiguralo kontinuirano i dostatno financiranje (kroz svih 12 mjeseci) projekata pružanja besplatne primarne pravne pomoći od strane OCD-a i drugih pružatelja. Općenito, kada je riječ o uslugama koje bi trebale biti dostupne svim građanima, a osiguravaju se decentralizirano ili deinstitucionalizirano, država je obvezna osigurati opću dostupnost tih usluga svim građanima pod istim uvjetima, te osigurati primjenu standarda kvalitete. Potrebno je osigurati i kontinuitet dostupnosti takvih usluga, i onemogućiti da njihovo financiranje bude ovisno o ad-hoc političkim odlukama.	
PGP Sisak	Cilj 1. Povećana senzibiliziranost pri postupanju državnih i javnih službenika u odnosu prema	Dio teksta pokazatelja rezultata"za osobe starije životne dobi i one s nižim stupnjem internetske pismenosti uvedeni alternativni načini komunikacije s državnom i javnom upravom (npr. besplatni telefoni)" –pozitivna ocjena. Međutim, o postojanosti besplatnog telefona mora se izvršiti medijska prezentacija putem svih javnih glasila kako bi upravo takva	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>marginaliziranim skupinama, Mjera 1.1. Prilagoditi način komunikacije javne i državne uprave životnim navikama, mogućnostima i potrebama skupina građana u riziku od diskriminacije, uključujući i osobe starije životne dobi</p>	<p>populacija došla do informacije o funkcioniranju besplatnog telefona i njegovoj svrsi i uporabi.</p>	
<p>Ured Pučke pravobraniteljice</p>	<p>Cilj 2. Povećana svijest javnosti o zabrani diskriminacije u odnosu na skupine koje štiti Zakon o suzbijanju diskriminacije, Mjera 2.1. Nacionalne kampanje usmjerene suzbijanju predrasuda i stereotipa u podlozi diskriminacije na osnovu rasnog i etničkog podrijetla, jezika, vjere, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, spola i invaliditeta.</p>	<p>Predlažemo predviđene nacionalne kampanje provoditi u odnosu na sve diskriminacijske osnove zaštićene ZSD-om, odnosno ukoliko se planiraju samo u odnosu na ovdje navedene, obrazložiti zašto upravo na njih, u tekstu Nacionalnog plana. Trenutno ne postoji nikakva poveznica između odabira pojedinih osnova diskriminacije na koje će se fokusirati nacionalne kampanje suzbijanja stereotipa i predrasuda navedene u ovoj mjeri i teksta Nacionalnog plana koji je podloga za definiranje mjera.</p>	
<p>Hrvatski pravni centar</p>	<p>Cilj 2. Povećana svijest javnosti o zabrani diskriminacije u odnosu na skupine</p>	<p>FJ - Nacionalnu kampanju je potrebno usmjeriti na sve grupe/osnove za diskriminaciju, jer nije jasno zašto su ovdje neke od njih uključene a neke ne.</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>koje štiti Zakon o suzbijanju diskriminacije, Mjera 2.1. Nacionalne kampanje usmjerene suzbijanju predrasuda i stereotipa u podlozi diskriminacije na osnovu rasnog i etničkog podrijetla, jezika, vjere, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, spola i invaliditeta.</p>		
<p>Centar za mirovne studije</p>	<p>Cilj 2. Povećana svijest javnosti o zabrani diskriminacije u odnosu na skupine koje štiti Zakon o suzbijanju diskriminacije, Mjera 2.1. Nacionalne kampanje usmjerene suzbijanju predrasuda i stereotipa u podlozi diskriminacije na osnovu rasnog i etničkog podrijetla, jezika, vjere, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, spola i invaliditeta.</p>	<p>Predlažemo da se ova mjera preformulira na način da se uvrsteosnove diskriminacije prema čl. 1 st. 1 ZSD-a, a na koje bi nacionalne kampanje bile usmjerene ili budu određene prema šest osnova Europskog antidiskriminacijskog prava ili da budu uključene sve osnove jer ovako nije jasno zašto su neke uključene, a neke ne.</p>	
<p>Hrvatski pravni</p>	<p>Cilj 3. Horizontalno</p>	<p>FJ - Podržavamo ovu mjeru, i napominjemo da je za njenu provedbu potrebno izraditi alate, te provesti obuku</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
centar	uskладiti zakonske i podzakonske akte s antidiskriminacijskim načelima , Mjera 3.1. U obrazac za prethodnu procjenu učinka propisa uključiti antidiskriminacijsku komponentu	koordinatora za procjenu učinaka propisa u institucijama koje su ovlaštene predlagateljima regulatornih prijedloga.	
Centar za mirovne studije	Uprava i pravosuđe, Cilj 4. Povećati efikasnost i učinkovitost procesuiranja slučajeva diskriminacije	Smatrao da je nužno pod ovim ciljem uvesti mjeru prema kojoj bi se osiguralo kontinuirano (kroz svih 12 mjeseci) financiranje projekata pružanja besplatne primarne pravne pomoći koju organiziraju organizacije civilnog društva i drugi pružatelji BPP-a.	
Hrvatski pravni centar	Cilj 4. Povećati efikasnost i učinkovitost procesuiranja slučajeva diskriminacije, Mjera 4.3. Objavljivati godišnje podatke o slučajevima zločina iz mržnje	FJ - Godišnju statistiku o slučajevima zločina iz mržnje potrebno je objavljivati, ali i uskladiti s preporukama o vođenju takvih podataka od strane relevantnih međunarodnih institucija (OSCE/ODIHR, FRA)	
Hrvatski pravni centar	, Pristup stanovanju	FJ - Prijedlog Cilja 2. Omogućiti povratnicima i svim osoba koje su nositelji bivšeg stanarskog prava ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje Pokazatelj učinka: Povećan broj pozitivno riješenih zahtjeva za stambeno zbrinjavanje Polazna vrijednost: Broj slobodnih stanova u vlasništvu Republike Hrvatske; iznos sredstava koje Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje nije utrošio namjenski, a koja su dodjeljena iz proračuna sa namjenom stambenog zbrinjavanja	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
		Izvor podataka: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, pritužbe pučkoj pravobraniteljici i specijaliziranim pravobraniteljstvima, sudovima i organizacijama civilnog društva Prijedlog Mjere 1. Donijeti Zakon o stambenom zbrinjavanju, te osigurati dodatna sredstva i stambene jedinice Nositelj: Vlada RH Sunositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Državni ured za upravljanje državnom imovinom, Državne nekretnine d.o.o., Agencija za pravni promet i upravljanje nekretninama, Srpski demokratski forum, Hrvatski helsinški odbor Pokazatelj rezultata: Broj stanova i stambenih jedinica dodjeljenih korisnicima Polazna vrijednost: Evidencija slobodnih stanova Izvor podataka: Državni ured za upravljanje državnom imovinom, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Državne nekretnine d.o.o. Rok za provedbu: kontinuirano Izvor financiranja i potrebna sredstva: Sredstva iz državnog proračuna	
PGP Sisak	, Pristup stanovanju	Dajemo prijedlog za donošenje novog "Zakona o socijalnom stanovanju" gdje će se navesti sve relevantne činjenice i uvjeti za ostvarivanje takvo vida stanovanja.	
PGP Sisak	Pristup stanovanju, Cilj 1. Stvaranje jednakih uvjeta za ostvarenje prava na stanovanje za skupine u riziku od diskriminacije u stambenim politikama i jačanje uključenosti marginaliziranih skupina u rješavanje problema vezanih uz stanovanje	Cilj 1.Kao polazna vrijednost moraju biti statistički podaci slobodnih stanova u vlasništvu RH te sređeni vlasnički odnosi. Ključ u ruke bez dodatnih rashoda na strani korisnika.	
Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Stvaranje jednakih uvjeta za ostvarenje prava na stanovanje za skupine u riziku od diskriminacije u stambenim	FJ - Nije jasno kakav učinak ova mjera, u ovoj formulaciji, ima na diskriminaciju. Ukoliko se te stanove želi dodijeliti na korištenje relevantnim skupinama, to je potrebno eksplicirati, te kvantificirati.	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>politikama i jačanje uključenosti marginaliziranih skupina u rješavanje problema vezanih uz stanovanje, Mjera 1.1. Staviti u funkciju slobodne stanove u vlasništvu Republike Hrvatske</p>		
PGP Sisak	<p>Cilj 1. Stvaranje jednakih uvjeta za ostvarenje prava na stanovanje za skupine u riziku od diskriminacije u stambenim politikama i jačanje uključenosti marginaliziranih skupina u rješavanje problema vezanih uz stanovanje, Mjera 1.2. Regionalne rasprave na temu problema stanovanja</p>	<p>Mjera 1.3. Segregacija stvara osobito teške posljedice kada uključuje odvajanje djece. Konvencija UN-a o borbi protiv diskriminacije u prosvjeti iz 1960. diskriminacijom u obrazovanju smatra svako „razlikovanje, isključenje, ograničenje ili povlasticu koja, zasnovana na rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, ekonomskim uvjetima ili rođenju, ima za cilj ili učinak poništavanje ili umanjivanje jednakosti postupanja u obrazovanju, a pogotovo na način da se osnivaju ili održavaju odvojeni obrazovni sustavi ili ustanove za osobe ili skupine osoba“. Segregacija je samo jednim dijelom institucionalni problem. Njezine uzroke velikim dijelom pronalazimo u socijalnoj isključenosti manjinskih skupina koja je rezultat društvenih predrasuda i netrpeljivosti. Buduće mjere i programi integracije romske manjine trebali bi aktivno uključivati i lokalno stanovništvo. Time bi se stvorili temelji snažnije obrazovne inkluzije i socijalne integracije Roma u hrvatsko društvo. Ističemo da su hrvatski mediji ti koji izvještavaju o segregaciji i problemima uključivanja romske djece u sustav osnovnoškolskog obrazovanja. Potrebno je mjenjati zakonski okvir kako bi se dugoročno spriječila segregacija u društvu. Obeshrabrujuća činjenica je ta što se rasprava o desegregaciji romskih naselja, nije našla na pijedestalu državnih interesa u prethodnim Akcijskim planovima u borbi protiv diskriminacije.</p>	
Vigilare	<p>Javno informiranje i mediji , Cilj 1. Dokinuto stereotipno, uvredljivo i ponižavajuće medijsko prikazivanje pojedinaca ili skupina po bilo kojoj osnovi</p>	<p>Opasnosti: - Cenzuriranje svjetonazora i stavova koje se smatraju diskriminirajućima ili se okarakteriziraju kao “govor mržnje”: “Sustavno educirati novinare i urednike o diskriminaciji i raznim diskriminacijskim osnovama te o načinima suzbijanja diskriminacije u medijskim sadržajima” (Mjera NAP 1. 1.) - AGENDA Cenzure Plus (vidi ovdje) - Pokazatelj učinka: kritičko prenošenje govora mržnje i diskriminatornog govora u medijima; promjena načina obrade potencijalno diskriminatornih sadržaja u medijima - - Posebno financiranje za medije LGBT skupina: “Osigurati potporu medijima i kulturnim sadržajima koje proizvode različite marginalizirane i ranjive skupine” (Mjera NAP 2. 1.) - Otvaranje tema u javnim medijima o kojima će govoriti aktivisti Platforme 112: “Povećati tematsku raznolikost programa i omogućiti medijski prostor za specifične teme, na primjer nasilje nad ženama, žene u ruralnim područjima, ravnopravnost spolova, djeca s teškoćama u razvoju, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom, sadržaji za djecu, sadržaji na manjinskim</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	diskriminacije	jezicima, osobe s invaliditetom, seksualno nasilje, reproduktivno zdravlje, prostitucija, višestruka diskriminacija” (Nositelj: Agencija za elektroničke medije, Hrvatska radiotelevizija; Mjera NAP 2. 2) - „Osigurati potporu za uključivanje marginaliziranih skupina u zajednicu kroz kulturne aktivnosti i projekte organizacija civilnog društva” (Nositelj: Zaklada "Kultura nova"; Mjera NAP 2. 3.) - Pokazatelj rezultata: dodijeljena bespovratna sredstva za uključivanje marginaliziranih skupina u zajednicu kroz kulturne projekte i aktivnosti organizacija civilnog društva	
Centar za mirovne studije	Cilj 1. Dokinuto stereotipno, uvredljivo i ponižavajuće medijsko prikazivanje pojedinaca ili skupina po bilo kojoj osnovi diskriminacije, Mjera 1.1. Sustavno educirati novinare i urednike o diskriminaciji i raznim diskriminacijskim osnovama te o načinima suzbijanjima diskriminacije u medijskim sadržajima	Predlažemo da se se u provedbu ove mjere, osim novinara i urednika, uvrste i snimatelji, montažeri te drugi medijski radnici. Stoga predlažemo sljedeću formulaciju ove mjere: "Sustavno educirati novinare, snimatelje, montažere, i urednike i druge medijske radnike o diskriminaciji i raznim diskriminacijskim osnovama te o načinima suzbijanjima diskriminacije i govora mržnje u medijskim sadržajima."	
Hrvatski pravni centar	Cilj 1. Dokinuto stereotipno, uvredljivo i ponižavajuće medijsko prikazivanje pojedinaca ili skupina po bilo kojoj osnovi diskriminacije, Mjera 1.1. Sustavno educirati novinare i urednike o diskriminaciji i raznim	FJ - Osim novinara i urednika, potrebno je u obuku uključiti i druge profesionalne skupine uključene u proizvodnju medijskih sadržaja (npr. redatelji, montažeri, snimatelji i sl.).	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>diskriminacijskim osnovama te o načinima suzbijanja diskriminacije u medijskim sadržajima</p>		
<p>Hrvatski pravni centar</p>	<p>Cilj 1. Dokinuto stereotipno, uvredljivo i ponižavajuće medijsko prikazivanje pojedinaca ili skupina po bilo kojoj osnovi diskriminacije, Mjera 1.2. Izraditi upute za prenošenje sportskih sadržaja u situacijama kada je prisutan govor mržnje</p>	<p>FJ - Izrada uputa i uspostava profesionalnih standarda je važna, a važno je i praćenje pridržavanja tih standarda.</p>	
<p>Mirko Bižaca</p>	<p>Cilj 2. Povećana uključenost skupina u riziku od diskriminacije u proizvodnju kulturnih i medijskih sadržaja, Mjera 2.2. Povećati tematsku raznolikost programa i omogućiti medijski prostor za specifične teme, na primjer nasilje nad ženama, žene u ruralnim područjima, ravnopravnost</p>	<p>Potrebno je i omogućavanje medijskog prostora na temu obitelji sa mnogobrojnom djecom. S kojim izazovima se susreću, problemima, ali i koju sreću i radost imaju svom dinamičnom okruženju i odrastanju upćenito. S obzirom na odumiranje stanovništva RH, jedna ovakva tema koja bi redovito postojala u medijskom prostoru, mogla bi pridonijeti otvaranju životu mnogih bračnih parova te povećanju nataliteta hrvatskog naraoda i ostalih naroda u RH.</p>	

Korisnik	Područje	Komentar	Odgovor
	<p>spolova, djeca s teškoćama u razvoju, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom, sadržaji za djecu, sadržaji na manjinskim jezicima, osobe s invaliditetom, seksualno nasilje, reproduktivno zdravlje, prostitucija, višestruka diskriminacija</p>		
Hrvatski pravni centar	, Pristup dobrima i uslugama	FJ - Podržavamo otvaranje ove teme.	
Ured Pučke pravobraniteljice	<p>Pristup dobrima i uslugama , Cilj 1. Smanjena diskriminacija i povećana razina svijesti o zabrani diskriminacije u pristupu dobrima i uslugama</p>	<p>Uskladiti Pokazatelj učinka, Polazne podatke i Izvore podataka s tekstom navedenim u Nacionalnom planu za borbu protiv diskriminacije za razdoblje od 2016. do 2021. u istom području</p>	